

Hij steekt zijn mening niet onder stoelen of banken, maar moet de details van zijn ambities nog uitwerken. De kandidaat-voorzitter van het NAJK wil grond terug bij de boeren en een flinke verruiming van het quotum. Wilco de Jong zoekt de uitdaging zowel in de rol van NAJK-voorzitter als op zijn melkveehouderij. 'Ik weet waar mensen tegenaan lopen bij de ontwikkeling en overname van hun bedrijf.'

Onder een aangename voorjaarszon staat Wilco de Jong (27) het zand van zijn maaskuil te scheppen. De trekker met voorlader raakt de rand van de kuil, zodat de jonge veehouder het zand gemakkelijk in de bak kan werken. 'Je ziet veel handigheidjes als je de boer op gaat', zegt De Jong, terwijl hij van de kuil afstapt. Hij was jaren werkzaam als rundveespecialist bij Agrifirm. Inmiddels heeft hij zijn dienstbetrekking van 32 uur neergelegd om die te verruilen voor het voorzitterschap van het NAJK. De Jong, woonachtig in Nijeholtwolde, zit volop in zijn inwerkperiode en het moet raar lopen willen de leden in juni niet instemmen met zijn benoeming.

Drie procent extra quotum

Op weg naar de koffie raapt Wilco nog even een rondslingerend strotouw van het erf en stopt het weg in de broekzak van zijn overall. Dan gaat hij in op het waarom van zijn keuze. 'Ik weet waar mensen tegenaan kunnen lopen bij de ontwikkeling en overname van hun bedrijf. Het voelt voor mij als een verantwoordelijkheid daarbij iets te betekenen', verklaart de in Rhenen geboren Fries. Als voorbeeld noemt hij bedrijven die klem zitten door natuurclaims in hun gebied. 'Het NAJK noemde het onlangs een misdaad tegen de menselijkheid om goede landbouwgrond om te zetten in natuur. Dat is in het kader van de voedselcrisis niet uit te leggen. Ik vind dat we de ruimte moeten behouden voor de landbouw, de overheid moet wat dit betreft toezeggingen doen.'

Waar Wilco de Jong nu exact voor staat, maakt de voorzitter in spe niet helemaal concreet. 'Dat moet nog groeien. Ik wil bijdragen aan een toekomstgerichte landbouw, dat is de kern. De eerste vergaderingen heb ik inmiddels gehad. Met NZO en LTO spraken we over de quotering. Het NAJK staat voor een jaarlijkse verruiming van drie procent, maar of we dat redden, is een tweede', dekt De Jong zich fijntjes in. Een diplomatieke houding is naar zijn mening een van de eigenschappen die hem geschikt maken als voorzitter. 'Dat is ontstaan bij mijn vorige werk, waarin ik veel ervaring met mensen heb opgedaan. Verder zie ik mezelf als serieus, gedreven en sta ik als opvolger zelf midden in een bedrijf.'

Boerengevoel als drijfveer

Bedrijfsopvolging is en blijft het speerpunt van het NAJK. De subsidieregeling jonge agrariërs en de vrijstelling van succes-

sie- en schenkingsrecht zijn resultaten die de organisatie afgelopen periode al behaalde. Samen met de verbeterde economische vooruitzichten – met name in de melkveehouderij – roept dit de vraag op hoe dringend belangenbehartiging bij bedrijfsopvolging nu is.

'We hebben onszelf nog niet overbodig gemaakt, we zitten nu in de situatie van de vinger aan de pols houden. Een overname loopt zelden stuk op het financiële verhaal. Het zit vaak vast op de communicatie tussen overdrager en opvolger. In mijn werk bij Agrifirm heb ik bedrijven gezien waar de zoon de volle stal de aanleiding noemde om te vergroten, terwijl vader dat om dezelfde reden niet zag zitten.'

We moeten de ruimte behouden voor landbouw

De Jong is lovend over het Rabo-opvolgersperspectief, maar kan nog niet zeggen op welke manier het NAJK communicatie gaat bevorderen. 'In ieder geval niet met mediators. Daar zijn we de partij niet voor. Ook niet door zowel opvolger als overdrager uit te nodigen op ledenavonden. Het gaat vaak om heel persoonlijke onderwerpen, die je liever niet deelt met de buitenwereld.'

Stelliger is De Jong over jonge boeren die worstelen met de vraag of ze een bestaan als boer wel echt zien zitten. 'Je drijfveer moet zijn dat je er helemaal voor gaat. Een jonge boer neemt niet over om financiële redenen, maar vanwege een boerengevoel. Dat gevoel is moeilijk uit te leggen, terwijl iedereen het snapt als een jonge boer afziet van overname; boer zijn betekent hard werken en lange dagen maken.'

Schaalvergroting heeft, gewild of ongewild, deze 'schaduwzijde' bepaald niet weggenomen. 'Als je het druk hebt, is het beter om een stap terug te doen in plaats van nog harder te gaan werken. De oplossing zit dan in het overzien van de situatie. Ik ken jonge boeren die negatief denken omdat ze "maar" zestig

koeien melken en omdat ze anderen zien groeien naar tweehonderd tot vijfhonderd koeien. Bij zestig koeien is juist alles overzichtelijk. Wie op een bedrijf met vijfhonderd koeien een steekje laat vallen, krijgt snel met forse verliezen te maken. Daarom is het belangrijk om stil te staan bij de vraag of dat past bij jou als persoon, anders kom je jezelf tegen.'

Op koeien niet bezuinigen

Zelf heeft De Jong die afweging ook gemaakt. 'Ik weet van mezelf dat ik uitdaging nodig heb om plezier te hebben in het werk. In 2006 kwam er een kans op ons pad: de buurman bood ons aan te gaan samenwerken. Sindsdien melkt hij niet meer en fokt hij ons jongvee op. De grond bewerken we samen. Wij hebben nu een eenmansbedrijf met 1,2 miljoen kg melk, 130 koeien en 62 hectare land. Ik hecht veel waarde aan korte looplijnen en vaste werkpatronen, dat scheelt veel tijd.'

Omdat de agrarische sector meer te maken zal krijgen met prijsfluctuaties raadt De Jong aan om scherp te zijn op de kritieke opbrengstprijs van producten. 'Die lag op ons bedrijf altijd op 27 cent per kilogram melk, maar is na de samenwerking met de buurman wel iets gestegen.' Zijn verleden in de voerindustrie verloochent hij echter niet. 'Op de koeien moet je niet te veel bezuinigen, die zijn je inkomen. Wij zitten op circa 25 kilo krachtvoer per 100 kilogram melk en dat hoeft niet scherper.'

Volgens de beoogde NAJK-voorzitter zit er nog wel rek in de afweging tussen eigen mechanisatie of loonwerk. 'Ik zie bedrijven waar het machinepark helemaal bij is die evengoed de loonwerker inschakelen.'

Ondanks stijgende kosten ziet De Jong vooral kansen voor de agrarische sector. 'We zijn voedselproducent en voedsel produceren wordt steeds belangrijker. Het is een mooie kans om te werken aan voedselzekerheid.'

Tijmen van Zessen

Wilco de Jong: 'Een overname loopt zelden stuk op het financiële verhaal'

NAJK nog lang niet overbodig